

Реч главног и одговорног уредника: 23. рођендан прве књиге на свету са насловом *Политикологија религије*

Мирољуб Јевтић¹
Универзитет у Београду
Србија

Пре двадесет и три године, тачније 2002. године, у издању Факултета политичких наука и Института за политичке студије из Београда изашла је из штампе књига *Религија и политика: увод у политикологију религије*. Књига је објављена као уџбеник за студенте треће године Факултета политичких наука у Београду који су похађали наставу на предмету „Политикологија религије.“ Он је требало да им послужи као основни приручник за припремање испита из ове дисциплине која је у наставу уведена школске 1993/94. године.

Као таква није имала посебне научне претензије. Требало је да буде један од милиона универзитетских уџбеника на свету. Али околности су биле другачије. Западни политиколози су од момента оснивања факултета политичких наука, дакле “Слободне школе за политичке науке“ у Паризу 1872. године, по питању религије били под утицајем француских просветитеља (Волтера, Дидроа, Русоа...). А они су према религији били веома критични, чак и непријатељски расположени. Сматрали су да ће религија са временом нестати. Посебно су ударили темеље идеји да се религија и политика не смеју мешати. То је утицало на политикологе да, после оснивања факултета политичких наука, занемаре религију како предмет истраживања. Али то није могло да из свести истраживача истисне видљиву чињеницу да је религија ипак ту и да утиче на политику. Због тога су са временом и политиколози почели да истражују и односе религије и политике и та су се проучавања развијала. Упркос томе, истраживачи који су се њима бавили су тешко губили из главе идеје Просветитеља и као да су стално ишчекивали да религија нестане. Зато нису сматрали да религија као политички феномен заслужује да буде издвојена као посебна дисциплина политикологије, са својим посебним предметом истраживања и дефиницијом истраживаног поља. А то је неопходно да једна наука буде формирана и јасно одељена од других политиколошких дисциплина.

¹ Оснивач и главни и одговорни уредник часописа. Проф. др Мирољуб Јевтић тренутно обавља дужност амбасадора Републике Србије у Демократској Републици Конго. Контакт имејл: jevticmiroljub@yahoo.com

---

Политиколози који су се бавили односима религије и политике чинили су то у оквиру предмета којим су се бавили: политичкој теорији, политичким системом, упоредном политиком, међународним односима, итд. Своје, не мале, доприносе сматрали су делом поменутих дисциплина. Они су били претече Политикологије религије али не и политиколози религије. И аутор ових редова је писао о њима и њиховом огромном доприносу. Нпр о Алексису де Токвилу и Вуку Караџићу (Јевтић 2012). Као што су нпр. у медицини интернисти писали радове о желудачно-цревним болестима у оквиру интерне медицине и сматрали себе интернистима. Када је касније број радова из ове области толико нарастао и када је развијена специфична методологија, различита од методологије коју су други интернисти користили у проучавању нпр. плућних болести, створена је посебна дисциплина Гастроентерологија.

Иста је била ситуација и са Политикологијом религије. Када сам почео да пишем на теме које су се тичале односа религије и политике, ја сам то писао у оквиру предмета који сам тада предавао и који није имао никакве формалне везе са Политикологијом религије, а она није ни постојала као дисциплина. Када се број информација толико нагомилао, схватио сам да то не може да буде у оквиру предмета који сам тада предавао. Због тога сам у договору са Наставно-научним већем креирао нову дисциплину која у том моменту није постојала ни на једном факултету политичких наука у свету.

Опет понављам, било је колега који су се односима религије и политике бавили у оквиру других политиколошких и непотиколошких предмета. Али то није била Политикологија религије. Када је после извесног времена настала потреба да студенти имају пруручник за спремање испита, настала је поменута књига. То је била прва публикација у свету која је добила у називу Политикологију религије, са јасном назнаком да то јесте представљање односа религије и политике. Али да се од осталих, сличних приказа односа религије и политике, разликује јер има искључиво политиколошки приступ. Дакле не социолошки не филозофски не антрополошки него политиколошки. После тога написао сам више књига које у наслову имају и назив политикологија религије или су искључиво насловљене као Политикологија религије (Јевтић 2008; Јевтић 2009; 2012; 2014).

Шта то значи за развој и место ове дисциплине у свету науке, најбоље показује следећи случај. Макс Вебер и Емил Диркем су претече социологије религије. Али они никада нису утемељили предмет који се тако зове, иако су интелектуални џинови. Друго, они никада за живота нису написали књигу која би у наслову имала појам социологија религије. Тек после смрти Макса Вебера, његова супруга и група сарадника је прикупила његове изванредне есеје који су се тичали друштвеног значаја религије и 1920. године издали, по први пут на планети, књигу која се звала Социологија религије (Webber 1920).

References

- Jevtić, Miroљub. 2012. "Alexis de Tocqueville as Forerunner of Politology of Religion." *Теме* XXXV, no. 1: 101-115.
- Jevtić, Miroљub. 2008. *Religion and Power: Esseys on Politology of Religion*. Prizren: Dioceze of Ras-Prizren and Kosovo-Metohija, and Belgrade: Center for study of Religion and Religious Tolerance.
- Јевтић, Миролуб. 2009. *Политикологија религије*. Београд: Центар за проучавање религије и верску толеранцију.
- Јевтић, Миролуб. 2012. *Проблеми политикологије религије*. Београд: Центар за проучавање религије и верску толеранцију.
- Јевтић, Миролуб. 2014. *Изазови политикологија религије*. Београд: Центар за проучавање религије и верску толеранцију.
- Webber, Max. 1920. *Gesammelte Aufsätze zur Religionssoziologie (Collected Esseys on the Sociology of Religion)*. Tübingen: J.C.B. Mohr.